

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

3580-2016 (041)

Vuoden 2016 ensimmäinen osavuositarkaus

Tiivistelmä: -

Kh § 174

Talouden ja rahoituksen vastuualue, johtaja Jukka Laiho ja laskentapäällikkö Seija Liinoja 27.4.2016:

Tulosennuste

Ensimmäisen talousennusteen mukaan tilikauden alijäämäksi muodostuu 2,1 milj. euroa. Talousarvioon merkitty alijäämä vuodelle 2016 on 18,6 milj. euroa. Tilikauden alijäämää parantaa ammattikorkeakoulun investointirahaston lakauttamisen seurauksena kirjattava kertaluonteinen rahaston tuloutus 15,0 milj. euroa. Kertaluonteisella erällä oikaistuna alijäämäksi muodostuisi 17,1 milj. euroa.

Talousennusteen toimintatuotot (sisäisiä eriä ei eliminoitu) ovat yhteensä 485,3 milj. euroa. Talousarvioon verrattuna toimintatuotot ylittyisivät 1,6 milj. euroa. Kasvatus- ja opetuslautakunta ennustaa tulojen ylittyvän 1,2 milj. euroa. Kiinteistöliikelaitoksen tuloennuste on 0,8 milj. euroa yli budjetin.

Toimintakulut (sisäisiä eriä ei eliminoitu) nousevat 1.496,8 milj. euroon. Ylitystä talousarvion toimintamenoihin verrattuna tulee olemaan 8,0 milj. euroa ennusteen toteutuessa. Toimintakuluihin sisältyvät omaan investointirakentamiseen liittyvät valmistusmenot (oma työ ja materiaali). Em. menot on oikaistu tuloslaskelman Valmistus omaan käyttöön – rivillä ja aktivoitu taseen omaisuuden lisäykseksi. Kaupungin toimintakulut oikaistuna valmistus omaan käyttöön – erällä ylittyvät 7,8 milj. eurolla.

Suurimmat nettomenojen poikkeamaan vaikuttavat erät ovat pääosin terveyspalveluiden tulokertymän alittuminen ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuuksiin varatun määrärahan ylittyminen. Hyvinvointitoimiala ennustaa terveyspalveluiden tulojen jäävän huomattavasti budjetoitua alemmaksi v. 2016, koska kertaluonteisia korvauksia pakolaisten ja paluumuuttajien palveluista ei ole tiedossa. Toimialan mukaan menoja on kuitenkin voitu vähentää vuodesta 2015, mutta nettomuutos ei ole riittävä talousarvioon nähden. VSSHP:n maksuosuuden ylitystä ennustetaan 4,6 milj. euroa.

Tilikauden nettokäyttömenoja kuvaava toimintakate on ennusteen mukaan -1.003,3 milj. euroa. Nettomenot toteutuvat ennusteen mukaan 6,2 milj. euroa (0,6 prosenttia) talousarviota suurempana.

Suurimmat nettokäyttömenojen poikkeamat (muutettu talousarvio/ennuste 1/2016):

	Nettopoikkeama, 1000 €
Kaupunginhallitus	-1 562
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-5 947

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Kasvatus- ja opetuslautakunta -2 512
+ menon alitus/tulon ylitys
- menon ylitys/tulon alitus

Selvitys olennaisimmista talousarviopoikkeamista sisältyy kohtaan Käyttötalousosan toteutumisennuste ja Liikelaitosten toteutumisennuste.

Tuloslaskelmaosan toteutumisennusteen toimintatuotot ja toimintakulut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2015 vastaaviin eriin. Toimintakulujen vertailukelpoisuutta heikentää sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käytössä olevien kiinteistöjen luovutus kaupungin tytäryhtiölle ja siitä seuraava vaikutus kustannus- ja tuottorakenteeseen. Lisäksi vuoden 2016 talousarviossa luovuttiin käytännössä, jossa kaupunginhallitus maksoi infrapalveluiden palvelumaksua kiinteistöliikelaitokselle. Sisäisen palvelumaksun vaikutus toimintatuottoihin ja toimintakuluihin oli 26,7 milj. euroa. Viimeksi mainitulla ei ole vaikutusta toimintakatteen vertailukelpoisuuteen.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käytössä olleiden kiinteistöjen luovutus kaupungin tytäryhtiölle Turun Seudun sosiaali- ja terveystalouden palvelukiinteistöpalvelut Oy:lle kasvattaa nettomenoja arviolta 8 milj. eurolla verrattuna vuoteen 2015. Järjestely lisää kiinteistöveroja ja rahoitustuottoja. Suunnitelmanmukaiset poistot pienevät kaupungin tuloslaskelmassa.

Vertailukelpoinen nettokäyttömenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna on 32,6 milj. euroa (+ 3,4 %). Henkilöstökulut kasvavat ennusteen mukaan 10,1 milj. euroa ja palvelujen ostot 18,0 milj. euroa. Suoraan asiakkaille välitettävien asiakaspalvelujen ostot kasvavat 3,8 milj. euroa ja muiden palvelujen ostot 14,2 milj. euroa ennusteen toteutuessa. Viimeksi mainittuun sisältyy kaupungin yhteisiin varausmäärärahoihin sisältyviä palveluja ja työllisyysmenoja. Sairaanhoidopiiriin maksuosuuden kasvu oli selvästi aikaisempia vuosia pienempi (ennuste + 0,8 milj. euroa, + 0,4 %).

Verorahoituksen poikkeamat (muutettu talousarvio 2016/ennuste 1/2016):

	Poikkeama,
	1000 €
Verotulot	+10 239
Valtionosuudet	+0
Rahoitustuotot ja –kulut (nettotuotot)	+ 314
+ menon alitus/tulon ylitys	
- menon ylitys/tulon alitus	

Verotuloennuste on nyt tehdyssä ennusteessa 731,3 milj. euroa. Kuntaliiton kuntakohtaista verotuloennustetta ei ennustetta laadittaessa ollut käytössä. Veroennuste perustuu alkuvuoden tilitysten positiiviseen kehitykseen. Ennusteen mukaan verotulot ylittyvät 10,2 milj. euroa talousarvioon verrattuna. Valtionosuustuloja toteutuu talousarvion mukaisesti 273,5 milj. euroa. Verorahoitus-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

tus (verotulot + valtionosuudet) on yhteensä 10,2 milj. euroa yli tavoitteen, jos verotulot toteutuvat ennusteen mukaisesti.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate on 35,3 milj. euroa, mikä olisi 4,4 milj. euroa talousarviota parempi. Vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ennusteen mukaan ovat 54,1 milj. euroa. Tilinpäätöksen 2015 vuosikate oli 60,3 milj. euroa.

Tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on ennusteen mukaan -18,9 milj. euroa alijäämäinen. Poistoeron, varausten ja rahastojen muutosten jälkeen tilikaudelta kertyy alijäämää 2,1 milj. euroa.

Rahastojen muutos sisältää ammattikorkeakoulun investointirahaston tuloutuksen 15 milj. euroa. Ammattikorkeakoulun investointirahastoon on rahastoitu noin 15 milj. euroa. Rahaston tarkoituksena on ollut varautua Turun ammattikorkeakoulun tuleviin investointitarpeisiin. Turun kaupunki on sijoittanut Turun Ammattikorkeakoulu Oy:n investointien rahoittamiseen vuosina 2014-2016 yhteensä 15,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto on päättänyt 15.2.2016 § 27, että Turun ammattikorkeakoulun investointirahasto lakkautetaan. Investointirahaston tuloutuksella ei ole kassavaikutusta.

Tuloslaskelmaennusteeseen sisältyy peruskaupungin palvelut ja hallinto sekä liikelaitokset (sisäisiä eriä ei ole eliminoitu).

Investoinnit ja omaisuuden luovutustulot

Ennusteen mukaan kaupungin bruttoinvestointitaso vuonna 2016 arvioidaan olevan yhteensä 117,6 milj. euroa (TA 118,0 M€). Omaisuuden luovutustulosten ennustetaan toteutuvan suunnitellusti yhteensä 22,6 milj. euroa.

Peruskaupungin (palvelut ja hallinto) investoinnit ovat ennusteessa yhteensä 46,8 milj. euroa, josta kaupunginhallituksen investointimenot ovat 42,0 milj. euroa. Näistä 25,2 milj. euroa on Turun seudun sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus Oy:n (TSSTPK Oy) vaihtovelkakirjalainan muuttaminen osakkeiksi ja 10,0 milj. euroa kaupungin sijoitus AMK Oy:n osakepääomaan.

Kiinteistöliikelaitos ennustaa investointimenojen yhteensä toteutuvan lähes suunnitellusti 56,5 milj. euroa (TA 56,8 M€). Luovutustuottojen ennustetaan myös toteutuvan suunnitellusti 22,5 milj. euroa vuonna 2016.

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta on esittänyt (20.4.2016 § 193) investointihankkeiden vuotuisten rahoitusten muutokset kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi. Esitettyjen muutosten seurauksena liikelaitoksen kaupunginhallitukseen nähden sitova vuoden 2016 investointien kokonaissumma ei ylitä. Esitykset investointiohjelmien muutoksista on esitetty kohdekohtaisesti liitteissä 2 ja 3.

Talousarviovuonna 2016 infrainvestointien suurimmat kohteet ovat Kauppatori, Syvälahden alueen infran saneeraus ja VR-konepajan kaava-alue. Suurimmat tilainvestoinnit vuonna 2016 ovat Katedralskolanin, Sappalinnan maa- ja metsätalouden ja Puropellon koulun peruskorjaus.

Rahoitus

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Varsinaisen toiminnan tulorahoituksesta ja rahoituseristä (vuosikate) kertyy ennusteen mukaan noin 35,2 milj. euroa. Satunnaisia eriä ei ennusteeseen sisälly. Tulorahoituksen korjauserissä on eliminoitu vuosikatteeseen (toimintatuottoihin) sisältyvät tonttien arvioidut myyntivoitot 18,0 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserillä oikaistuna toiminnan rahavirta toteutuu 16,3 milj. euroa positiivisena. Talousarvion tavoitteena on 11,9 milj. euroa.

Investointien rahavirta tulee ennusteen mukaan olemaan 94,4 milj. euroa negatiivinen. Omaisuuden luovutustulotavoite toteutuu ennusteen mukaan. Investointimenoja toteutuisi 0,4 milj. euroa suunniteltua enemmän. Investointien omahankintamenosta (investointimenot - rahoitusosuudet = investointien tulorahoitus- %) katetaan 19,4 % tulorahoituksella (TAM 26,2 %). Loput jää rahoitettavaksi omaisuuden myyntituloilla, lainalla tai kassavaroja vähentämällä.

Antolainoja arvioidaan myönnettävän 50,5 milj. euroa. Antolainausennusteen vähennyksiin sisältyy Turun seudun sosiaali- ja terveystieteiden Oy:n vaihtovelkakirjalaina, jota on tarkoitus muuttaa enintään 25 milj. euroa yhtiön omaksi pääomaksi. Järjestelystä päätettiin syyskuussa 2015. Antolainoja vähennetään ennusteen mukaan 32,4 milj. euroa. Ennusteen mukaan antolainakanta kasvaa vuoden 2016 aikana 18,1 milj. euroa.

Taloussennusteessa kaupungin lainakannan kasvuksi on merkitty 85,0 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista korollista lainaa saadaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan nostaa 150,0 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään talousarvion mukaisesti. Samoin korollisia lyhytaikaisia lainoja käytetään maksuvalmiuden tukemiseen suunnitellun mukaisesti. Lainakanta vuoden 2015 lopussa oli 598,0 milj. euroa.

Vuoden 2016 lopussa lainakanta olisi ennusteen mukaan 683,0 milj. euroa, mikäli toiminnan ja investointien sekä rahoituksen kassavirrat toteutuvat ennusteen mukaan. Lainat asukasta kohden olisivat 3.674 euroa.

Toimialajohtajien selvitykset toiminnan painopisteistä ja olennaisista talousarvion poikkeamista

Toimialajohtajat ovat laatineet lyhyet selvitykset toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutostekijöistä talousarvion laatimisen jälkeen sekä selvitykset olennaisista poikkeamista vuoden 2016 talousarvioon.

Selvityksiin sisältyy myös ennuste työvoimatavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell

Toiminnan painopisteet ja keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Työllisyyspalvelukeskuksen toiminnan painopistealueina ovat nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen. Varsinkin pitkäaikaistyöttömyydestä syntyy kaupungille iso maksurasite, jonka pienentämiseksi tehdään kohdenetusti työtä. Kuluvana vuonna pyritään pienentämään työmarkkinatuen maksusuutta uusilla innovatiivisilla työllistämideoilla, joita pyydettiin paikallisilta yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Tätä toimintaa varten on myönnetty 1,0 milj. euron erillismääräraha.

IT-palveluille on konesalipalveluiden sekä tukipalveluiden palveluostoissa ilmaantunut talousarviota ylittäviä tarpeita. Palveluidenostot kompensoidaan

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	5
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

IT-palveluiden nykyisen budjetin puitteissa. IT:n henkilöstökustannusten on arvioitu toteutuvan talousarvioon nähden pienempänä, johtuen mm. avointen rekrytointiprosessien viivästymisistä.

Velkaneuvonta on muuttamassa väistötiloihin toukokuussa 2016. Sisäisen vuokran määrä on avoin. Vuokra on arvioitu nykyisen vuokran mukaisesti koko vuodelle. Muuten toimintamenot pysyvät talousarvion mukaisina.

UBC:n toiminnan painopiste on uusissa alkavissa ja alkaneissa hankkeissa sekä projektitukipalvelussa Turun kaupungille.

Työterveyden osalta päätöstä mahdollisesta yhtiöittämisestä odotellaan. Sairaanhoidon palveluja on pyritty tuottamaan aiempaa enemmän hoitajavetoisesti. Lakisääteisen työterveyshuollon osuutta on pyritty lisäämään ja toiminnan painopistettä muuttamaan entistä enemmän työpaikoille. Yhteistyötä muun terveydenhuollon ja kuntoutuksen kanssa pyritään myös lisäämään.

Hankinta- ja logistiikkakeskuksen toiminnan painopisteet ovat seuraavat: kuljetuskustannusten kasvun hillitseminen, sähköinen hankintasopimusten hallinta, SAP:n tilausjärjestelmän käyttöasteen kasvattaminen hankinnoissa. Muutokset toiminnassa: selvitetään edellytykset joidenkin palveluiden hankkimisesta inhousejärjestelmällä konsernin sisällä, Mäntymäen sairaala-alueen varasto-, sisäkuljetus- ja postituspalvelujen liikkeenluovutus VSSHP:lle toteutunut 1.4.2016, muiden palveluiden selvitykset (painatuspalvelut, ajokaluston hallinta, kuljetus ja kuljetussuunnittelu) valmistuvat keväällä 2016.

Henkilöstöasioiden palvelukeskuksen toiminnalliset muutokset: SAP HR:n tuotantokäytön tuki ja Taitoalta siirryneitä palkanlaskennan tehtäviä, jotka nyt toteutetaan SAP HR –järjestelmässä, lisäksi yhtiöiden SAP HR käyttöönotto-projektin tukeminen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Työllisyyspalvelukeskuksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuvat suunnitelman mukaisesti. Vielä on liian aikaista ennustaa työmarkkinatuen maksuosuuden vuosikulia, mutta tällä hetkellä näyttäisi siltä, että menot jäävät alle budjetoidun.

IT-palveluissa joidenkin veloitusten toteutumisarviota on uudelleenarvioitu, uudet luvut on otettu huomioon sekä ennusteen veloituksissa että toimintamenoissa.

Velkaneuvonta saa valtiolta näillä näkymin vain peruskorvauksen, joka on

259 193 euroa vuonna 2016. Aikaisempina vuosina maksettua harkinnanvaraista korvausta ei makseta vuonna 2016 näillä näkymin lainkaan. Vuonna 2015 harkinnanvarainen korvaus on ollut kaksinkertainen normaaliin verrattuna. Kyseessä on ollut kahden vuoden siirtomääräraha.

Mäntymäen sairaala-alueen varasto-, sisäkuljetus- ja postituspalvelujen liikkeenluovutus VSSHP:lle toteutunut 1.4.2016. Liikkeenluovutuksessa siirtyi 20 henkilöä ja osa palvelutuotteista pitää arvioida uudelleen.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	6
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Osavuositarkastuksen lukuihin sisältyy noin 1 miljoonan euron ylitys 6Aika-hankkeiden osalta tulosalueella "Hankkeet ja käyttötalousinvestoinnit". Kyseessä on budjetointivirhe joka korjaantuu kun talousarviomuutokset on tehty.

Osavuositarkastuksen lukuihin sisältyy 0,4 milj. euron ylitys tulosalueella "Edelleen kohdistettavat määrärahat". Kyseessä on työllisyyspalvelukeskuksen lisämääräraha, jonka tässä vaiheessa ilman käyttösuunnitelmaa oleva osa jätetään varaukseksi. Lisämääräraha ei sisälly alkuperäiseen talousarvioon ja ylitys korjaantuu kun talousarviomuutokset on tehty.

Työvoimataavoitteen toteutuminen

Työvoiman käytön ennuste v. 2016 on 579,0 htv (talousarviotavoite 579,0).

Hyvinvointitoimiala, toimialajohtaja Riitta Liuksa

Toiminnan painopisteet ja keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Tuottavuutta parantavilla toimenpiteillä oli merkittävä kustannuksia hillitsevä vaikutus vuonna 2015 ja työ jatkuu edelleen vuonna 2016. Talousarvion laatimisen jälkeen ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä. Pakolaistilanteen muutos ei ole vielä vaikuttanut sosiaali- ja terveystalouden kysyntään merkittävästi.

Keskeisiä toimintaympäristön muutostekijöitä ovat psykiatrian yhdistymiselvitys, suun terveydenhuollon organisaatiomuutos, terveysasematoiminnan tehokkuuden nostaminen, kotihoidon ulkoistusselvitys jne. Toimenpiteillä pyritään parempaan talouden hallintaan ja laskemaan henkilöstökustannuksia tai ainakin vähentämään menoja/suorite.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Poikkeama johtuu pääosin terveystalouden ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuudesta. Terveystalouden tulot jäivät huomattavasti alemmaksi vuonna 2016, koska kertaluonteisia korvauksia pakolaisten ja paluumuuttajien palveluista ei ole tiedossa. Menoja on kuitenkin voitu vähentää vuodesta 2015 mutta nettomuutos ei ole riittävä talousarvioon nähden. VSSHP:n maksuosuuden ero oli lähtökohtaisesti 4,6 milj. euroa ja sen ennustetaan pysyvän.

Sosiaali- ja terveystaloudelle esitellään toimenpiteet 3.5.2016 kokouksessa ja tuodaan päätettäväksi 10.5.2016. Alustavasti on arvioitu säästötoimenpiteitä saatavan henkilöstömenoista (1,5 milj. euroa), VSSHP:n maksuosuudesta (1,5 milj. euroa), ulkoistamisesta ja toiminnan tehostamisesta (1,5M€) sekä asiakasmaksuja korottamalla (1,5 milj. euroa) valtioneuvoston päätöksen enimmäismäärien mukaisiksi.

Työvoimataavoitteen toteutuminen

Työvoiman käytön ennuste v. 2016 on 4.574,0 htv (talousarviotavoite 4.574,0).

Sivistystoimiala, toimialajohtaja Timo Jalonen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	7
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Toiminnassa ei oleellisia muutoksia viime vuoteen verrattuna. Asiakasmäärien kasvu jatkuu edelleen.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.4.2016, että varhaiskasvatuksen subjektiivista oikeutta ei rajata ja että kolme vuotta täyttäneiden lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä olevien henkilöiden välistä mitoitusta ei muuteta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskeva asia ei päätöksen mukaisesti aiheuta tässä vaiheessa toimenpiteitä, vaan siihen palataan kaupungin talousarvion laadinnan yhteydessä erikseen lain säätämisen jälkeen.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Varhaiskasvatuksen palvelusetelimenojen ylitysennuste on noin 2,8 milj. euroa, joka oli talousarvion laadinnan yhteydessä jo tiedossa ja johon ennakoitiin ratkaisua varhaiskasvatustalouden muutosten tuomilla säästöillä toimialalle.

Oman tuotannon varhaiskasvatuksessa hoidettavien lasten määrän kasvusta johtuen päivähoitomaksujen ennustetaan ylittyvän noin 500.000 euroa. Tulojen kasvusta ennustetaan jäävän talousarvion alitukseksi noin 260.000 euroa.

Suomenkielisessä perusopetuksessa tulot ja menot ylittyvät siten, että budjetoitua suuremmat kotikunta-korvaustulot ja -menot kattavat jokseenkin toisensa ja tukiin ja avustuksiin liittyvien tulojen ylityksellä katetaan henkilöstömenojen ylitys osittain. Suurimpana henkilöstömenojen ylityksenä on valmistavan opetuksen määrän kasvusta aiheutuva menojen ylitys noin 350.000 euroa. Lisääntynyt valmistava opetus näkyy kaupungin saamissa yleiskatteisissa valtionosuuksissa, joissa sen tuoma lisäys on noin 1 milj. euroa verrattuna viime vuoteen.

Työvoimatavoitteen toteutuminen

Työvoiman käytön ennuste v. 2016 on 3665 htv (talousarviotavoite 3665 htv).

Vapaa-aikatoimiala, toimialajohtaja Minna Sartes

Toiminnan painopisteet ja keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Kirjasto on ottanut käyttöön toimintamalliuudistuksen. Uudistuksella pyritään tehostamaan kirjastoverkon yhteistoimintaa ja yhtenäistämään toimintatapoja optimaalisen, asiakaslähtöisen kirjastopalvelun tuottamiseksi. Samppalinnan maauimala on remontin vuoksi poissa käytöstä, joten muun uimalakapasiteetin sovittaminen palvelemaan poissa käytöstä olevan uimalan palveluvajetta on haasteellista.

Vapaa-aikatoimen muiden palvelualueiden toiminnassa ei ole oleellisia muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Liikuntapalveluiden tulojen ennustetaan jäävän 397.000 euroa alle budjetoitun. Vaje johtuu pääosin Samppalinnan maauimalan aiheuttamasta tulovajeesta. Lisäksi seniorikortin myynti on vähentynyt arviolta 45.000 euron edestä. Palloiluhallin väistötilojen tuotto on osoittautunut oletettua pienemmäksi.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	8
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Osa tulovajeesta pystytään kattamaan Kiinteistöliikelaitokselta takautuvasti saatavalla Esco energiansäästötuella (kuntoratojen led-valaistus) 150.000 euroa, joten kokonaisvajeeksi jää noin 209.000 euroa. Investointiosasta arvioidaan säästyvän 70.000.

Muiden palvelualueiden osalta tullaan pysymään budjetissa ja investoinnit toteutuvat budjetoidusti.

Työvoimataavoitteen toteutuminen

Vapaa-aikatoimiala tulee pysymään annetussa htv-luvussa (611,5). Nuorisopalveluiden osalta htv-luku (105,5) on todella kireä, koska tavoitetta on vähennetty 2 htv:llä vuodesta 2015.

Ympäristötoimiala, toimialajohtaja Markku Toivonen

Toiminnan painopisteet ja toimintaympäristön muutokset

Rakennusvalvonnan tilastojen mukaan rakentamisen määrät kääntyivät nousuun viime elokuussa. Alkuvuonna on myönnetty kahta edellisvuotta enemmän rakennuslupia. Määrien ennustaminen on vaikeaa, todennäköisesti rakentaminen jatkuu vilkkaana vuonna 2016.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan painopiste on asiakasmäärän kasvattaminen. Toimintaympäristö on laajenemassa funikulaarin ja sähköbussin myötä. Bussien runkolinjastosuunnittelun käynnistäminen vaatii lisäresursseja. Rakennuslautakunnalla ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalla ei ole poikkeamia.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan ulkoisten tulojen ennustetaan ylittyvän suunnitellusta, koska alkuvuonna on myönnetty kahta edellisvuotta enemmän rakennuslupia. Toisaalta läpijuoksevan sisäisen laskutuksen ennustetaan vähenevän suunnitellusta. Toimintakatteen ennustetaan paranevan suunnitellusta yhteensä noin 450 000 euroa pääsääntöisesti edellä mainituista syistä johtuen. Yhteisvaikutuksen ennustetaan parantavan toimintakatetta suunnitellusta noin 450 000 euroa. Rakennuslautakunnan, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan tulojen ja menojen sekä investointien ennustetaan toteutuvan suunnitellusti.

Työvoimataavoitteen toteutuminen

Työvoiman käytön talousarviotavoite vuodelle 2016 on 171 htv. Työvoiman käyttö toteutunee tavoitteen mukaisesti. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan suunnitellusti, mutta ennustetta tarkennetaan seuraavaan katsaukseen.

Varsinais-Suomen Aluepelastuslautakunta, pelastusjohtaja Jari Sainio

Toiminnan painopisteet ja toimintaympäristön muutokset

Palvelutasopäätöksen mukainen palvelutaso pystytään vuonna 2016 tuottamaan budjetin puitteissa.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	9
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Seuraavan kauden palvelutasopäätös (2017 – 2020) tullaan valmistelemaan tämän vuoden aikana, jonka jälkeen se lähetetään kunnille lausuntokierrokselle.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Merkittäviä talouteen ja henkilötyövoimaan vaikuttavia toiminnallisia muutoksia ei ole tehty viime vuoteen verrattuna.

Toimintakatteen ja investointien osalta ei ennusteta talousarviovuoteen liittyviä olennaisia poikkeamia.

Työvoiman käytön ennuste vuodelle 2016 on 552 htv. Talousarviotavoite on 552 htv.

Talousarviomuutokset

Osavuositarkastuksen yhteydessä on syytä päättää seuraavista talousarviomuutoksista:

- Kaupunginhallituksen 6Aika-hankekokonaisuuden vuoden 2016 talousarvio on laadittu virheellisesti siten, että menoissa on huomioitu ainoastaan hankkeen omarahoitusosuus. Hankekokonaisuuden menot tulee korjata vastaamaan todellista arviota jolloin sen menot ovat 1.079.743 euroa alkuperäistä talousarviota suuremmat ja tuloja tulee vähentää 89.983 euroa
- Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset Oy:lle maksettava konserniavustus 1,5 miljoonaa euroa (Kh 29.3.2016 § 116)
- Investointimäärärahan lisäys raitiotien valmistelua varten 300.000 euroa
- Vuodelta 2015 käyttämättä jääneen SAP PS -määrärahan 220.000 euroa siirtäminen vuodelle 2016
- Infrapalvelujen investointiohjelman muutokset (liite 2)
- Tilapalvelujen investointiohjelman muutokset (liite 3)

Talouden ja rahoituksen vastuualue lähettää vuoden 2016 ensimmäisen osavuositarkastuksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kaupunginjohtaja Aleksis Randell 27.4.2016:

Vuoden 2015 tilinpäätös osoitti toimialojen saavuttaneen taloudelliset tavoitteet ennustettua paremmin. Toimialat ovat toteuttaneet suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä ja noudattaneet tiukkaa talouskuria. Nämä toimenpiteet mahdollistavat kaupungin taloustilanteen tasapainottamisen. Olennaista on tunnistaa suunnitellun toiminnan todellinen resurssitarve ja kustannustaso. Mahdollisimman realistinen talousarvio antaa hyvän lähtökohdan seuraavien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelulle.

Kaupunginhallitus on päättänyt voimassa olevan talousarvion tarkistamisesta (kh 4.4.2016 § 119). Kaupunginvaltuusto päättäneen muutoksista ensimmäisen osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä. Talousarvion tarkistamisessa ei ole kyse toiminnan leikkauksesta. Tilinpäätökseen verrattuna kaikilla toimialoilla on talousarvion perusteena ollut toteutuvaa hintatasoa korkeammat yksikköhinnat niin henkilötyöpankissa kuin materiaali- ja palveluostoissa. Tilinpäätös osoittaa, että suunniteltu palvelutaso on mahdollista saavuttaa ta-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	10
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

lousarvion mukaisella henkilötyöpanoksen käytöllä ja suunnitelluilla materiaali- ja palvelumäärillä, mutta ennakoitua matalammalla kustannustasolla. On syytä korostaa, että kaupungilla ei ole tällä hetkellä resursseja kohdistaa ennakoitua matalammasta kustannustasosta säästyviä rahoja harkinnanvaraiseen toiminnan laajentamiseen. Talousarvion tarkistuksen jälkeenkin kaikkien toimielinten talousarvion mukainen rahankäyttö kasvaa edellisestä vuodesta.

Kaupunkitasolla nettoalijäämäinen toimintakate kasvoi 0,7 % vuonna 2015. Kuluvaan vuoden talousarvio osoittaa vertailukelpoitetussa laskelmassa toimintakatteen kasvavan jopa 2,8 %. Toimialojen tekemän ennusteen mukaan tänä vuonna toimintakatteen vertailukelpoinen kasvu vuoden 2015 tilinpäätöksestä olisi 3,4 %. Talousarvion tarkistuksen jälkeen vertailukelpoinen nettomenojen kasvu olisi 2,2 % vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna.

Samaan aikaan kaupungin verotulojen ja valtionosuuksien muodostaman verorahoituksen kasvu on ainoastaan 0,9 %. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että poikkeama kaupungin vuosikatteeseen asetettuun tavoitteeseen kasvaa ja investoinnit joudutaan rahoittamaan entistä voimakkaammin velkarahalla.

Tulorahoituksen kehitys ei tällä hetkellä näytä positiiviselta. Valtio on valmisteellut kuntien valtionosuuksia vähentäviä toimenpiteitä. Turun kaupungin saamat valtionosuudet tulevat käytettävissä olevien tietojen perusteella laskemaan ensi vuonna 21,2 miljoonaa (-9,0 %). Verotulojen osalta ennustetaan maltillista kasvua. Vallitsevassa taloustilanteessa toimialojen ennustama toimintakatteen kasvu ei mahdollista kaupungin talouden tasapainottamista vuoteen 2018 mennessä.

Valtionosuuksiin tehdyt tarkennukset kohdentuvat pääosin peruspalvelujen valtionosuuteen, mutta tämän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksessa on käynnissä merkittäviä uudistuksia. Maahanmuuttajien perusopetukseen on suunniteltu pieniä leikkauksia ja merkittävimpänä on ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentäminen yksikköhintojen alentamisen kautta noin 10 prosentilla.

Talousarvioon liittyviä huomioita

Hyvinvointitoimialan toimintakatteen ylitysuhka on 5,9 miljoonaa, josta 4,9 miljoonaa aiheutuu Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuudesta. Sairaanhoitopiirin maksuosuus on kehittynyt viime vuosina huolestuttavan voimakkaasti ja nettomenon kasvu kaupungin oman toiminnan kasvuun nähden on ollut merkittävästi suurempi. Kaupunki on peräänkuulluttanut sairaanhoitopiiriltä toimenpiteitä kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja keskustelua tilanteen parantamiseksi käydään aktiivisesti.

Sivistystoimialalla on havaittu varhaiskasvatuksessa 2,5 miljoonan ylitysuhka. Haastetta ei ole esitetty tämän suuruisena talousarvion valmistelun yhteydessä, vaan noin puolet pienempänä. Sivistystoimiala ennakoi varhaiskasvatustalain tuovan osittaista ratkaisua ongelmaan. Erillisiin toimenpiteisiin asian parantamiseksi ei ole ryhdytty.

Ylitysuhka kohdistuu teknisesti varhaiskasvatuksen palvelusetelimenoihin, joihin haastetta ei kuitenkaan tule pelkästään yksilöidä. Lapsimäärä on kasvanut merkittävästi sekä viime että kuluvaan vuoteen aikana. Palvelusetelit ovat kaupungille kustannustehokas vaihtoehto omalle tuotannolle ja samalla palvelutuotantorakenteesta saadaan joustavampi.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	11
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

Kaupungin näkökulmasta on tärkeää tunnistaa palvelutarpeen kehitys ja oman palvelutuotannon optimaalinen taso. Palvelutuotantorakenteen tulee olla joustava ja vaihtelevaan kysyntään tulee vastata hyödyntämällä hankittuja palveluja. Toimintasuunnitelman valmistelussa resurssit tulee ensisijaisesti kohdentaa säädösperusteiltaan tiukimpiin palveluihin, kuten subjektiivisen oikeuden piirissä olevaan varhaiskasvatukseen. Vasta tämän jälkeen voidaan arvioida harkinnanvaraisten palvelujen mitoitusta.

Nuorisolautakunta oli esittänyt osavuosisikatsauksen käsittelyn yhteydessä huolen talousarvion tarkistamiseen liittyen. Nuorisolautakunnan vuoden 2015 vertailukelpoitetun tilinpäätöksen toimintakate oli n. - 7 794 000 euroa. Vuodelle 2016 vahvistettu toimintakate on nyt -8 290 000 euroa. Esillä olleen tarkistamisen jälkeen toimintakatteeksi jää -7 990 000 euroa. Talousarvion tarkistuksen jälkeen nuorisolautakunnalla on vuonna 2016 rahaa käytössään 196 000 euroa (2,5 %) vuoden 2015 toteutumaa enemmän. Budjetin lisäys kattaa kustannustason nousun ja jättää vielä varaa uusiin kehittämiskohteisiin. Nuorisotyön laajuudelle ja palvelujen määrälle ei ole lakisääteisiä velvoitteita. Nuorisolautakunnalla on mahdollisuus sopeuttaa toimintaan siten, että esillä ollut 300 000 euron säästötavoite toteutuu. Nuorisolautakunnalle on asetettu vuodelle 2016 tavoitteeksi 2 henkilötyövuoden alenema. Säästötavoite ei edellytä henkilötyövuosien vähentämisestä tavoitetasosta. Sen on toki yksi vaihtoehto kustannussäästöjä haettaessa. Tiloista luopuminen voi olla taloudellisesti järkevää, kun henkilöstöä on vähemmän saatavilla. Tilojen kiinteät kustannukset kasvattavat aukiolotunnin hintaa. Työhyvinvointia jonkin verran indikoiva sairauspoissaoloprosentti on nuorisopalveluissa melko korkea mutta alentunut vuoden 2014 tasosta. Sairauspoissaoloprosentti vuonna 2014 oli 5 % ja vuonna 2015; 4,5 % sekä nyt tammi-maaliskuussa 2016; 4,8 %.

Kuluvan vuoden talousarvio sisältää toimialojen arvioimia riskejä, joiden nähdään pääosin olevan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin volyymiperusteisen käytön sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvussa. Riskeihin varautuminen tullee aiheuttamaan tänäkin vuonna poikkeamaa talouden raportoinnissa. Varautumisesta aiheutuva poikkeama saattaa vaihdella merkittävästi vuosien välillä.

Keskitettyä varautumista tunnistettuihin riskeihin sekä käynnissä olevaan rakennemuutoksen, toimenpiteiden etenemisen tukemiseen ja kilpailukyvyyn ylläpitämiseen on syytä jatkaa kaupunginhallituksen talousarviossa.

Kaupungin tulee jatkaa talouden tasapainottamista ja toimialojen tulee huomioida valtion päättämät sekä valmistelussa olevat toimenpiteet omissa toimintasuunnitelmissaan. Voimassa olevaa taloussuunnitelmaa on syytä tasapainottaa muuttamalla vuoden 2016 talousarviota liitteen 4 mukaan.

Liite 1	Osavuosisikatsaus 1/2016
Liite 2	Infrapalvelujen investointiohjelman muutokset
Liite 3	Tilapalvelujen investointiohjelman muutokset
Liite 4	Vuoden 2016 toimielinkohtainen talousarviomuutos

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	12
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

- merkitä osavuositarkastuksen 1/2016 tiedoksi ja
- hyväksyä Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan esittämät muutokset infra- palvelujen ja tilapalvelujen investointiohjelmaan liitteiden 2 ja 3 mukaan.

Lisäksi kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että

- se merkitsee osavuositarkastuksen 1/2016 tiedoksi,
- muutos kaupunginhallituksen ja lauta- ja johtokuntien vuoden 2016 ta- lousarvioon vahvistetaan liitteen 4 mukaisesti,
- 6Aika-hankekokonaisuuden määrärahaa korotetaan lisäämällä menoja 1.079.793 eurolla ja vähentämällä tuloja 89.983 eurolla kaupunginhallituksen kustannuspaikalla 11602,
- Turun seudun sosiaali- ja terveystilanteiden Oy:lle maksettava konserniavustusta varten kaupunginhallituksen toimitilamäärärahaa koro- tetaan 1.500.000 eurolla kustannuspaikalla 11004 tilastollisella tilauksella 10008 (Kh 29.3.2016 § 116),
- kaupunginhallituksen investointimäärärahaa lisätään raitiotien valmiste- lua varten 300.000 eurolla investointitilauksella 102652 KH/Pikaraitiotien suunnittelu,
- kaupunginhallituksen määrärahaa lisätään SAP PS –hanketta varten 220.000 euroa kustannuspaikalla 11603 tilastollisella tilauksella 601018 KH/SAP-käytön laajennus.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- merkitä osavuositarkastuksen 1/2016 tiedoksi ja
- hyväksyä Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan esittämät muutokset inf- rapalvelujen ja tilapalvelujen investointiohjelmaan liitteiden 2 ja 3 mu- kaan.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että

- se merkitsee osavuositarkastuksen 1/2016 tiedoksi,
- muutos kaupunginhallituksen ja lauta- ja johtokuntien vuoden 2016 ta- lousarvioon vahvistetaan liitteen 4 mukaisesti,
- 6Aika-hankekokonaisuuden määrärahaa korotetaan lisäämällä menoja 1.079.793 eurolla ja vähentämällä tuloja 89.983 eurolla kaupunginhal- lituksen kustannuspaikalla 11602,
- kaupunginhallituksen investointimäärärahaa lisätään raitiotien valmis- telua varten 300.000 eurolla investointitilauksella 102652 KH/Pikaraitiotien suunnittelu ja
- kaupunginhallituksen määrärahaa lisätään SAP PS –hanketta varten 220.000 euroa kustannuspaikalla 11603 tilastollisella tilauksella 601018 KH/SAP-käytön laajennus.

Asian käsittely kokouksessa

Ennen varsinaista päätöksentekoa kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että esittelijän päätösehdotuksen Turun seudun sosiaali- ja terveystilanteiden Oy:lle maksettavaa konserniavustusta koskeva osuus käsitellään kaupun-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	13
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

ginhallituksessa osavuositarkastuksesta erillisenä pykälänä ja että kaupunginhallitus tekee asiasta kaupunginvaltuustolle osavuositarkastuksesta erillisen päätösehdotuksen.

Varsinainen päätös asiassa tehtiin äänin 11-2.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä esittelijän päätösehdotuksen puolesta äänestivät Eklund, Pietari, Maaskola, Yrttiaho, von Frenckell-Ramberg, Alanen, Vierimaa, Viljamaa, Vornanen, Rantanen ja Manni.

Eevan ehdotuksen puolesta, että kaupunginhallituksen investointimäärärahaan ei lisätä raitiotien valmistelua varten 300.000 euroa, äänesti hänen lisäkseen häntä kannattanut Miikkola.

Yrttiahon seuraavansisältöinen muutosehdotus raukesi kannatuksen puuttessa:

”Kaupunginhallitus päättää hyväksyä päätösehdotuksen siten muutettuna, että kaupunginvaltuustolle ei esitetä vuoden 2016 talousarvion toimintakatteen leikkaamista kasvatus- ja opetuslautakunnan (0,5 milj.), kulttuurilautakunnan (0,3 milj.) ja nuorisolautakunnan (0,3 milj.) osalta.

Palvelutaso varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa, kulttuuripalveluissa (mm. kirjastot) ja nuorisopalveluissa (mm. nuorisotilat) turvataan.”

Yrttiaho pyysi merkitsemään pöytäkirjaan eriävän mielipiteensä asiassa.

Kokouksessa asiaa oli selvittämässä johtaja Jukka Laiho.

Kv § 78

Liite 1	Osavuositarkastus 1/2016
Liite 2	Infrapalvelujen investointiohjelman muutokset
Liite 3	Tilapalvelujen investointiohjelman muutokset
Liite 4	Vuoden 2016 toimielinkohtainen talousarviomuutos

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että

- se merkitsee osavuositarkastuksen 1/2016 tiedoksi,
- muutos kaupunginhallituksen ja lauta- ja johtokuntien vuoden 2016 talousarvioon vahvistetaan liitteen 4 mukaisesti,
- 6Aika-hankekokonaisuuden määrärahaa korotetaan lisäämällä menoja 1.079.793 eurolla ja vähentämällä tuloja 89.983 eurolla kaupunginhallituksen kustannuspaikalla 11602,

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	14
Kaupunginhallitus	174	02.05.2016	9	
Kaupunginvaltuusto	78	09.05.2016	11	

- kaupunginhallituksen investointimäärärahaa lisätään raitiotien valmistelua varten 300.000 eurolla investointilauksella 102652 KH/Pikaraitiotien suunnittelu,

- kaupunginhallituksen määrärahaa lisätään SAP PS –hanketta varten 220.000 euroa kustannuspaikalla 11603 tilastollisella tilauksella 601018 KH/SAP-käytön laajennus.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Asian käsittely kokouksessa

Yrttiaho Li Anderssonin kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä päätösehdotuksen siten muutettuna, että vuoden 2016 talousarvion toimintakatetta ei leikata kasvatus- ja opetuslautakunnan (0,5 milj.), kulttuurilautakunnan (0,3 milj.) ja nuorisolautakunnan (0,3 milj.) osalta. Palvelutaso varhaiskasvatuksessa, erityisopetuksessa, kulttuuripalveluissa (mm. kirjastot) ja nuorisopalveluissa (mm. nuorisotilat) turvataan.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarvioon lisätään 3 miljoonaa henkilöstöleikkausten, ulkoistamisten ja asiakasmaksujen korotusten estämiseen."

Miikkola Laivorannan kannattamana teki seuraavansisältöisen muutosehdotuksen:

"Investointimäärärahan lisäys raitiotien valmistelua varten 300 000 euroa –poistetaan."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti, että molemmat muutosehdotukset asetetaan äänestyksissä erikseen kaupunginhallituksen ehdotusta vastaan. Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Yrttiahon muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 55 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 11 valtuutettua kannatti Yrttiahon muutosehdotusta, 1 poissa, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Tämän jälkeen puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne valtuutetut, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät "jaa", jos "ei" voittaa, on Miikkolan muutosehdotus tullut hyväksytyksi. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna koneäänestyksessä 52 valtuutettua kannatti kaupunginhallituksen ehdotusta ja 11 valtuutettua kannatti Miikkolan muutosehdotusta, 3 tyhjää ja 1 poissa, joten kaupunginhallituksen ehdotus tuli kaupunginvaltuuston päätökseksi.